

Gemensam strategi för utveckling av Hjälmarens

Bakgrund

Hjälmarens är Sveriges fjärde största sjö och sträcker sig genom tre län och fem kommuner. Sjön skapar vissa förutsättningar för näringslivsutveckling, landsbygdsutveckling och friluftsliv i samtliga kommuner och regioner som ligger runt sjön och utgör även en mer indirekt resurs för besöksnäringen, både för upplevelser kopplade direkt till sjön och att området kring Hjälmarens generellt blir mer attraktivt för besökare tack vare sjön.

Trots detta bedöms sjöns potential inte nyttjas till fullo. Detta är en problematik som bland annat beror på att Hjälmarens inte uppfattas som ett funktionellt område och något att samlas kring, utan snarare som något perifert och som en gräns. Att omdefiniera denna bild och se Hjälmarens som en resurs istället för en gräns är avgörande för att utveckling ska kunna ske.

Den potential och möjligheter, men även de utmaningar som Hjälmarens har är desamma över hela sjön oavsett inom vilken administrativ gräns de visar sig. Det finns även samband och ömsesidiga beroenden mellan samtliga delar i sjön: från natur- och vattenvård, vattenförvaltning, friluftsliv, maritima näringar, rekreationsaktiviteter och jordbruk till ekologisk och kemisk status, biologisk mångfald, resiliens mot översvämningar och så vidare. Detta innebär att Hjälmarens består av oerhört komplexa relationer som är svåra att hantera för enskilda organisationer eller på enskilda organisatoriska nivåer.

För att det ska vara möjligt att både hantera befintliga frågeställningar och för att kunna bedriva ett effektivt utvecklingsarbete för Hjälmarens är det nödvändigt att berörda offentliga organisationer samlas under en gemensam målbild och tillsammans arbetar framåt både operativt och strategiskt.

Framtagande av strategin

Under hösten 2021 har representanter från de kommuner, regioner, länsstyrelser och besöksorganisationer¹ som ligger kring Hjälmarens tillsammans genomfört en workshopserie i syfte att formulera en gemensam målbild för Hjälmarens. Gruppen har resonerat och diskuterat kring samordningsbehov och inom vilka teman som detta behöver hanteras.

¹ Arboga kommun, Eskilstuna kommun, Katrineholms kommun, Vingåkers kommun, Örebro kommun, Region Sörmland, Region Västmanland, Region Örebro län, Länsstyrelsen Södermanlands län, Länsstyrelsen Västmanlands län, Länsstyrelsen Örebro län, Destination Eskilstuna AB, Stua, Plus Katrineholm och Örebrokompaniet.

Utifrån en analys av samtliga organisationers viktigaste styrdokument och uppdragsformuleringar har en minsta gemensam nämnare kunnat identifierats. Denna analys utgör tillsammans med en nulägesanalys över befintliga värden på och kring Hjälmarén utgångspunkter i strategin. På detta sätt undviks målkonflikter mellan strategin och befintliga styrdokument, och genom att utgå från nulägesanalysen blir det tydligt vad som behöver genomföras för att uppnå den vision som formulerats för Hjälmarén.

Arbetet ledde fram till att ett utkast på den gemensamma strategin kunde presenteras för en bred grupp representanter för både förvaltningar och politik på en konferens under våren 2022.

Under konferensen fördes en diskussion om både innehållet i strategin, prioriteringar och hur den bäst kan implementeras. Utifrån dessa diskussioner har strategin reviderats och en remissversion har nu tagits fram.

Syfte och mål

Syftet med strategin är att beskriva berörda organisationer gemensamma vilja och ambition kring utvecklingen av Hjälmarén inom landsbygdsutveckling, friluftsliv och besöksnäring. I strategin har en övergripande vision för Hjälmarén formulerats:

Utvecklingen av Hjälmarén sker på ett långsiktigt hållbart sätt och dess ekologiska och kemiska status är god. Insatser inom landsbygdsutveckling, friluftsliv, rekreation och besöksnäring samordnas och sker gemensamt över kommun- och länsgränser.

Landsbygden på och kring Hjälmarén är levande och attraktiv med goda förutsättningar för boende, etablering och service. Det breda utbudet av upplevelser på och kring Hjälmarén gör att sjön är ett välkänt besöksmål både nationellt och internationellt. Det aktiva båtlivet på sjön knyter samman både människor och landskap kring Hjälmarén.

Strategin består vidare av åtta olika teman: friluftsliv, besöksnäring, landsbygdsutveckling, maritim utveckling, naturmiljö, kulturmiljö, vattennivå- och kvalitet samt fiske. Under respektive tema har vidare en framtidsbild och ett antal ställningstaganden formulerats. Dessa bidrar samtliga till att uppnå den övergripande visionen ovan.

Målet med strategin är att genom att gemensamt formulera berörda organisationers vilja och ambition kring Hjälmarén skapa förutsättningar för att organisationerna tillsammans och var för sig långsiktigt arbetar både strategiskt och operativt åt samma håll för att utveckla Hjälmarén. Strategin utgör på detta sätt själva grunden i det fortsatta gemensamma arbetet.

Implementering

Strategin utgör ett första steg för att bättre kunna driva en integrerad territoriell utveckling inom policyområden som landsbygdsutveckling, friluftsliv och besöksnäring. Att detta första steg har tagits, och därmed lagt grunden för den fortsatta utvecklingen, är avgörande för en långsiktig gemensam utveckling av Hjälmarén.

För att strategin på ett tydligt sätt ska ge effekt hos invånare, besökare, civilsamhälle och kommersiella aktörer behöver den konkretiseras i handlingsplaner med konkreta och tidsatta åtgärder. Handlingsplanerna tas fram inom respektive organisation för att säkerställa att de är anpassade efter respektive organisations egna förutsättningar kring exempelvis behov och budgetprioriteringar.

En viktig del i denna strategi är att stärka samverkan mellan samtliga organisationer. I strategin bedöms detta bäst kunna hanteras genom en

gemensam samordningsfunktion. Exakt hur denna funktion ska organiseras eller arbeta bestäms inte i strategin. Strategin bedömer dock att samordningsfunktionen är nödvändig för att det långsiktiga strategiska arbetet ska ge god effekt.

Under hösten 2022 kommer därför den kommun- och länsövergripande projektgruppen fortsätta att arbeta och tillsammans ta fram ett förslag på hur en gemensam samordningsfunktion kan organiseras, finansieras och implementeras. Ett förslag till upplägg för hösten arbete kommer att tas fram under våren 2022.

Tidsplan

För att samtliga organisationer ska gå i takt har en tidsplan tagits fram. Denna kan revideras om någon av berörda organisationer ser ett behov av det.

Tidsplanen utgår från att det finns behov av att inom den kommun- och länsövergripande projektgruppen ses och tillsammans revidera strategin vid vissa målpunkter för att säkerställa samsyn.

Remissperiod inklusive nämndberedning:	26 april – 30 september 2022
Politisk avstämning inom respektive organisation samt sammanställning remissvar:	1 oktober – 11 november 2022
Avstämning inom projektgruppen:	1 november 2022
Sammanställning efter remiss mailas till projektledare för strategin:	14 november 2022
Avstämning inom projektgruppen:	1 december 2022
Revidering strategi:	2 december -16 december 2022
Färdig strategi:	19 december 2022
Möjligt antagande inom respektive organisation:	januari – mars 2023
Hjälmarkkonferens 2.0	mars – april 2023